

med Folketingets Vedtagelse i Samlingen 1931—32, er udarbejdede af det af Justitsministeriet under 7. Juni 1929 nedsatte Udvalg, for hvilket Højesteretsdommer V. Topsøe-Jensen var Formand, og blev vedtaget enstemmigt af dette Udvalg, i hvilket der sad Repræsentanter for Universitetet, de forskellige Domstole, Anklagemyndigheden og Forsvarerne. Udvalgets Betænkning findes i Rigsdagstidende 1930—31, Tillæg A. Sp. 4923—5082.

Til Støtte for Indførelsen af Domsmandsinstitutionen i Straffesager kan der anføres en Række vægtige Betragtninger.

I første Række kommer her Hensynet til, at ingen bør idømmes Straf, medmindre Domfældelsen bifaldes af fornuftige Repræsentanter for den almindelige Befolkning. Dette maa anses for at være et rimeligt Krav i Betragtning af den indgribende Betydning, Straffen har for den paagældende, hvis Ve og Vel ofte staa paa Spil. Ogsaa Straffens generalpræventive Betydning, paa hvilken der nu om Stunder med Rette lægges betydelig Vægt, fører til det samme Resultat, idet Straffen ikke kan forventes at ville virke generalpræventivt med den rette Kraft, naar den idømmes i Tilfælde, hvor det strider mod den almindelige Befolknings Opfattelse at straffe. I det lange Løb vil Straffen ikke kunne fyldestgøre sit Formaal, hvis den straffende Retsudøvelse savner Kontakt med Befolkningen, men denne Kontakt tilvejebringes paa den naturligste Maade ved, at Befolkningen selv kaldes til Deltagelse i Strafferetsplejen.

I særlig Grad gør dette sig gældende, naar der er Tale om i en Straffesag at frakende den Tiltalte hans borgerlige Rettigheder. Ifølge den nye Straffelov af 15. April 1930 § 78 er dette afhængigt af, at vedkommende har gjort sig skyldig i en i den offentlige Mening vanærende Handling, men det maa anses for at være et saare naturligt Krav, at en rent juridisk sammensat Domstol ikke afgør Spørgsmaalet om, hvad den offentlige Mening anser for vanærende, men at Repræsentanter for den almindelige Befolkning deltager i saadanne Afgørelser.

Hertil kommer, at Deltagelse i Strafferetsplejen maa antages paa en sund Maade at ville forøge Borgernes Interesse for Strafferettens vigtige Omraader og forøge dens Rettssans.

Endvidere maa det erindres, at Lovgivningen ikke staa frit i Spørgsmaalet om, hvorvidt Lægdommere skal anvendes i Strafferetsplejen. Grundloven foreskriver

nemlig som bekendt i § 72, at Nævninger skal medvirke i visse vigtige Straffesager, og det kan ikke ventes, at denne Regel i overskuelig Fremtid vil blive ophævet. Men det kan ikke undgaas, at en Tilstand, hvorunder der kun i de groveste Straffesager medvirker Lægdommere, i det lange Løb bliver uholdbar, idet der herved skabes en Disharmoni indenfor Strafferetsplejen mellem det Omraade, hvor Lægdommere medvirker, og det Omraade, hvor rent juridisk sammensatte Domstole træffer Afgørelse. Ganske naturligt vil det føles som urimeligt, at de Synspunkter — ofte i formildende Retning —, som Lægdommers Medvirken bringer ind i Strafferetsplejen, kun kommer dem til gode, der tiltales netop for de groveste Forbrydelser.

Dernæst er der Grund til at fremhæve Hensynet til at opretholde og befæste Tilliden til Domstolene. Den lige omtalte Disharmoni, der følger af en Tilstand, hvor Lægdommere kun medvirker i faa store Straffesager, frembyder utvivlsomt en Fare i denne Henseende, efter at Interessen for Retsplejen er vokset stærkt hos Befolkningen som Følge af, at Retsplejeloven har indført Offentlighed i Retsplejen. Det er derfor et vægtigt Argument til Fordel for Domsmandsinstitutionens Indførelse, hvis denne Institution er egnet til at befæste Tilliden til Domstolene. Og dette maa utvivlsomt antages. Dette, at Repræsentanter for den almindelige Befolkning kommer til at deltage i Straffesagers Behandling og Paakendelse og i Forening med de juridiske Dommere kommer til at raadslaa og votere i Sagerne, vil give de deltagende Lægdommere et Indblik i Domstolenes Virksomhed og Dommernes Arbejde, som vil være af stor Betydning i denne Henseende. Og naar den skiftende Kreds af Domsmand efter endt Gerning i Retten spredes ud til deres Omgangskredse og her er rede til at bevidne, hvorledes Sagerne er blevet behandlede og afgjorte paa grundig og forsvarlig Maade uden Hensyn til uvedkommende Momenter, vil dette naturligvis ikke kunne undgaa at spille en væsentlig Rolle for Domstolenes hele Stilling i Befolkningens Opfattelse og Bedømmelse.

Naturligvis vil det, for at Institutionen skal kunne komme til at virke paa gavnlig Maade, være en nødvendig Forudsætning, at der skabes et godt Samarbejde mellem Retternes juridiske og deres læge Element. At Jurister og Lægmand kan samvirke med gunstigt Resultat, foreligger der imidlertid gode Eksempler paa fra andre Felter, saasom Handels- og Søretter, Landvæsens-